

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Huszár Zita pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve felperesnek a dr. Vitkovics Pál jogtanácsos által képviselt Adó-és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Központi Hivatal Felszámolási és Végrehajtási Főosztály alperes ellen adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2007. május 2-án kelt 11.K.33.422/2006/11. sorszámú jogerős ítélete ellen az alperes részéről 12. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 11.K.33.422/2006/11. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint első fokú és 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A Legfelsőbb Bíróság dr. Huszár Zita pártfogó ügyvéd első fokú eljárásban felmerült munkadíját 22.500 (huszonkettőezer-ötszáz) forintban, a felülvizsgálati eljárásban felmerült munkadíját pedig 11.250 (tizenegyezer-kettőszázötven)forintban állapítja meg, amely összegekbe az általános forgalmi adó is beleértendő.

A Legfelsőbb Bíróság felhívja a Költségvetési és Ellátási Főosztályt arra, hogy az előző bekezdés szerinti munkadíjakat a pártfogó ügyvéd részére - számla ellenében - folyósítsa.

A kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes az adóhatósághoz benyújtott - pontosított - beadványában 26.571 Ft személyi jövedelemadó, 278.447 Ft egészségbiztosítási alapot, 539.283 Ft nyugdíjbiztosítási alapot megillető járulék, 142.000 Ft egészségügyi hozzájárulás, 484.719 Ft késedelmi pótlék és 209.860 Ft adóbírság tartozás mérséklését, illetve 72 havi részletfizetés engedélyezését kérte.

Az első fokú adóhatóság a kérelmet a 2006. március 24. napján hozott 9602031243 számú határozatában - az elévült összegek,

valamint a járuléktartozások tekintetében érdemi vizsgálat nélkül - elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2006. május 23. napján hozott 8990090072 számú határozatában az első fokú határozatot helybenhagyta.

Az alperes érdemi döntése a következőket tartalmazza:

A felperes 1990. szeptember 2003. február 15-ig egyéni vállalkozóként művészet menedzser, egyéb alkotó tevékenység és máshová nem sorolt gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatást végzett, amelyből bevétele nem származott. A felperes 2005. február 15. napjától, mint egyéni vállalkozó kulturális és egyéb társadalmi szakmai tervezési tevékenységet folytat. A lakhatásul szolgáló lakás nem a felperes tulajdona, ott 85 éves keresztanyjával lakik „családtagként, gondozóként”. Az idős hölgy 61.532 Ft nyugdíjjal rendelkezik. Havonta rendszeresen felmerülő kiadásként a felperes 24.000 Ft közös költséget, 1.500 Ft gáz, 2.948 Ft villany és 10.000 Ft orvosi költséget jelölt meg.

A felperes nem rendelkezik ingatlannal, értékesebb ingósággal, vagyoni értéket megtestesítő jogosultsággal, és nyilatkozata szerint munkahelye és jövedelme sincs. A gondozott nem közeli hozzátartozó, így az ő jövedelme kérelem elbírálásánál nem vehető figyelembe. A felperes gondozottja személyes adatait egyébként sem közölte, és környezettanulmány felvételétől is elzárkózott. Alappal feltételezhető, hogy a felperes olyan jövedelemmel vagy egyéb forrással rendelkezik, amelyről az adóhatóságot nem tájékoztatta. Az adóhatóságnak nem volt lehetősége arra, hogy az adótartozást a valós anyagi körülményekkel összevesse, hogy a kérelem teljesítéséhez szükséges törvényi feltételek fennállását kétséget kizáróan megállapíthassa, és a kedvezményt megadja. A rendelkezésre álló adatok nem elégségesek a kérelem elbírálásához, illetve a felperes kereseti-jövedelmi viszonyaira vonatkozó információk hiányosak, ellentmondásosak, ezért a jövedelmi-vagyoni helyzet reális megállapítására, érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor. Az alperes érdemi döntését az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban Art.) 133-134. §-aiban foglaltakra alapította.

A felperes keresetében az adóhatósági határozatok hatályon kívül helyezését és az adóhatóság új eljárásra kötelezését kérte. A felperes azzal érvelt, hogy az alperes eljárása és érdemi döntése nem felel meg a Pp. 339/B. §-ában, a 7001/2005., 7004/2006. AEE APEH irányelvekben foglaltaknak. Az adatközlés elmaradása csak annyiban eshet a terhére, „amennyiben a rendelkezésre álló adatokból más nem következik okszerűen”. Az alperesnek környezettanulmány nélkül nyilvántartásaira, a bevallásra és az egyéb adatokra figyelemmel kellett volna vizsgálnia a méltányosságra okot adó körülményeket és határozatát nem

feltételezések alapján, hanem a rendelkezésére álló adatokra figyelemmel kellett volna meghoznia.

Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az első fokú bíróság a felperes keresetét alaposnak találta, és az alperes határozatát az első fokú határozatra is kiterjedően - a méltányosság tekintetében - hatályon kívül helyezte, és az első fokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, jogi álláspontja a következő volt:

Az alperes „a körülményeket nem súlyuknál fogva értékelte és ebből következően határozatában a mérlegelés jogszerűsége megnyugtatóan nem állapítható meg, valamint a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége sem tűnik ki”. A felperes az adatlap kitöltésével nyilatkozott a jövedelméről, bevételi forrásairól, a megélhetésének alapjául szolgáló körülményekről, és ezekkel ellentétes jövedelemforrást az alperes nem tudott bizonyítani. Az alperes a kellően nem bizonyított körülményt a felperes terhére nem írhatta volna elő, így határozata nem felel meg az Art. 134. §-ában foglaltaknak. Az alperes nem támasztotta alá azt a megállapítását, hogy a felperes jövedelmi viszonyaira vonatkozó adatközlése hiányos és ellentmondásos lenne. Az alperes csupán vélelmezte, de nem bizonyította a jövedelemeltitkolást. „Az új eljárás keretében az alperesnek a tényállást úgy kell tisztáznia és a bizonyítékok mérlegelését úgy kell elvégeznie, hogy azok mérlegeléséből egyértelműen megállapítható legyen az adott bizonyíték elfogadása, elutasításának indoka, valamint a nem bizonyított tény a felperes terhére mérlegelés alapjául nem veheti figyelembe. A felperest viszont terheli az alperessel való együttműködési kötelezettség. Amennyiben ennek nem tesz eleget, úgy annak következményeit a felperes köteles viselni.”

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet kérte annak hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását. Az alperes azzal érvelt, hogy a jogerős ítéleti döntés nem felel az Art. 1. § (5) bekezdésében, 134. § (1) bekezdésében, a Pp. 339/B. §-ában foglaltaknak. Az első fokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes az adatlap visszaküldésével együttműködési kötelezettségét teljesítette volna, és figyelmen kívül hagyta, hogy a kérelemre indult eljárásban az elbíráláshoz szükséges adatokat a kérelmezőnek kell szolgáltatnia és igazolnia. A felperes hiányosan tárta fel jövedelmi és vagyoni viszonyait, így az alperesi határozat megalapozott és érdemben is jogszerű döntést tartalmaz.

A felperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. A felperes kifejtette, hogy az első fokú bíróság helyesen jutott arra az álláspontra, hogy az alperesi határozat

jogszabálysértő a tényállás tisztázási kötelezettség megsértése illetve a feltárt tényállás, és az arra okszerűen épülő levont jogkövetkeztetés hiánya miatt.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

Az Art. 1. § (2) és (6) bekezdései értelmében az adóhatóság a felhatalmazás céljának megfelelően és a törvény által meghatározott körben jogosult és köteles a méltányosság gyakorlására. Az adótartozás mérséklése iránti eljárás kérelemre induló eljárás, amelyben az adózót terheli az együttműködési és bizonyítási kötelezettség.

Az Art. 134. § (1) bekezdése értelmében az adóhatóság a magánszemély kérelme alapján az adótartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha annak megfizetése az adózó és a vele együtt élő közeli hozzátartozó megélhetését súlyosan veszélyezteti. Az e tárgyban hozott határozat mérlegelési jogkörben hozott határozatnak minősül. A mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekinthető jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatók, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik (Pp. 339/B. §).

Rámutat a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy a kérelemre indult eljárásban nem az adóhatóságot, hanem a kérelmezőt terheli a kérelem teljesítését megalapozó tények, adatok, körülmények feltárása és igazolása. Az adótartozás mérséklésére irányuló méltányossági jogkörben hozott határozatok bírósági felülvizsgálata során a bíróság sem vehet fel hivatalból bizonyítást, ezt a törvény nem engedi meg (Pp. 164. §, 336/A. §).

A felperes abban a kérelmére indult közigazgatási eljárásban, amelyben együttműködési és bizonyítási kötelezettség terhelte - a jövedelme és kiadása közötti ellentmondás tisztázására és a mindennapi megélhetés forrásának, a gondozó általi támogatásnak, illetve kérelme alaposságának igazolására - bizonyítást egyáltalán nem ajánlott fel. A felperes a perben sem terjesztett elő bizonyítékokat, és nem vitatta azokat az adatokat, amelyeket az alperes határozata az adóhatósági nyilvántartás és a felperes által adatlapon közölt információknak megfelelően rögzít (Pp. 164. § (1) bekezdése). A kifejtettekből következik, hogy az alperes határozatában a tényállást nem feltételezésekre, hanem a felperes által közölt adatokra, nyilvántartása és a bevallás szerinti tényekre és az ezekből levont okszerű, logikus ténybeli és jogkövetkeztetésekre alapította. Helyesen állapította meg az alperes, hogy a felperes által feltárt jövedelem (a meg nem nevezett, hozzátartozónak nem tekinthető gondozott nyugdíja) nem

biztosíthat fedezetet a mindennapi létfenntartásra. A felperes által szolgáltatott adatok hiányosak, nem ellenőrizhetők, nem igazoltak tehát aggályosak, egymásnak ellentmondóak, illetve a felperes rendelkezhet olyan jövedelemmel, amit nem tárt fel, és a kérelem elbírálásához a valós kereseti, jövedelmi, vagyoni viszonyok nem állapíthatók meg. A felperes nem igazolta a kérelem teljesítésének az Art. 134. § (1) bekezdésében meghatározott, jogszabály által megkívánt feltételeit.

Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a méltányossági kérelemre indult eljárásokban nem csak az alacsony és adózott jövedelem vehető figyelembe. Az adómérséklési eljárás nem ellenőrzés és nem az adóhatóság által nem ismert, adózó által be nem vallott jövedelem pontos összegének feltárására, avagy becslésre illetve ezek bizonyítására irányul mivel ezekre más szabályok vonatkoznak (Art. 87. §, 108-109. §).

A mérséklés, illetve tartozás elengedés csak abban az esetben engedélyezhető, ha a mérsékelni kért összeg megfizetése „a kérelmező és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti”. Ez az a törvényi feltétel, amit a hatóságnak és a bíróságnak a méltányosság gyakorlására irányuló kérelem elbírálása során szem előtt kell tartania, és amit a kérelmezőnek kell igazolnia. Az adóhatóság az ismertetett törvényi szabályozásból következően nem jogosult és nem köteles a kérelmező által közölt adatokat érdemi vizsgálat nélkül elfogadni. Érdemben megvizsgálni pedig csak igazolt és teljes körűen feltárt adatokat lehet.

Az adózó maga dönti el, hogy kérelemre indult eljárásban a törvényi feltételek tisztázása érdekében mennyire működik együtt az adóhatósággal. Abban az esetben azonban, ha a kérelem érdemi elbírálásához szükséges adatokat nem, vagy nem teljes körűen tárja fel - mint a perbeli esetben - akkor ennek következményeit viselnie kell. A felperes által szolgáltatott adatokból - mint ahogyan arra az alperes helytállóan rámutatott - a felperes valós kereseti, jövedelmi, vagyoni viszonya, illetve szociális körülményei nem állapíthatóak meg, és az sem, hogy a mindennapi megélhetését, életfenntartási, egyéb kiadásait miből fedezi tekintettel arra, hogy a Ptk. szabályai értelmében a hozzátartozónak nem minősülő, általa ellátott hölgy adatainak közléséhez sem járult hozzá, továbbá egyéni vállalkozásba kezdett, amelynek megindítása bizonyos anyagi forrás meglétét feltételezi, illetve betegápolás melletti munkavégzésre utal.

Az alperes tehát a rendelkezésére álló adatok alapján okszerűen és helytállóan jutott arra a ténybeli és jogkövetkeztetésre, a felperes nem igazolta, hogy a kérelem teljesítésének törvényi feltételei fennállnának. A felperes a kérelmére indult eljárásban

igazolási, bizonyítási kötelezettségének annak ellenére nem tett eleget, hogy az alperes 2006. február 24-én és március 16-án felhívta a kérelem elbírálásához és a tényállás tisztázásához szükséges adategyeztetésre, és további adatszolgáltatásra.

Az alperes eljárása tehát jogszerű és a határozata tartalmazza a rendelkezésére álló adatok alapján megállapítható tényállást, valamint azt is, hogy az érdemi döntés meghozatalakor az adóhatóság mit, miért és milyen súllyal értékelt. A bizonyítékok mérlegelése - az előzőekben részletezettek miatt - okszerű. Az érdemi döntés tehát teljes körűen megfelel a Pp. 339/B. §-ában foglaltaknak.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az alperes határozata a kereseti kérelem által vitatott körben nem jogszabálysértő, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét elutasította.

Az első fokú és felülvizsgálati perköltség megfizetésére vonatkozó ítéleti rendelkezések a Pp. 78. § (1) bekezdésében foglaltakon alapulnak.

A Legfelsőbb Bíróság a felperes pártfogó ügyvédjének munkadíját a 7/2002. (III. 30.) IM rendelet alapján állapította meg, melyet a felperes pervesztésére figyelemmel az 5. § (3) bekezdése alapján az állam visel.

A kereseti és felülvizsgálati eljárási illetékre vonatkozó ítéleti rendelkezés - a felperes személyes költségmentességére figyelemmel - a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-ában foglaltakon alapul.

Budapest, 2008. szeptember 11.

Dr. Lomnici Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Kárpáti Magdolna sk. előadó bíró, Dr. Danziger Éva sk. bíró